

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Veneficia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

V

V E N E F I C I A.

Remedia aduersus Veneficia.

V. Superstio.

PRIMUM Remedium. Considera sacrarum litterarum testimonio, sanctorumq; Patrum, supra contra SUPERSTITIONES allata.

Eph. 6. 16.

2. Theff. 5. 8.

Ath in vita.

Epih. hær. 30.

Nid. c. 4.

Bos. lib. 15. cir.

Tob. 6. 18.

Tob. 8. 6.

II. REMED. sit vera, Catholica, & Romana Fides. Hoc enim aduersus omnes Satanæ fraudes præscripsit Apostolus in epistola ad Ephesios, dum ait. *Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare aduersus insidias diaboli, & c. in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere.* Et ad Theffalonicenses. *Nos qui dici sumus, sibi sumus, seduri lorica fidei & charitatis, & galeam spem salutis, quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum nostrum Iesum Christum.* Unde B. ANTONIVS apud Athanasium, ad fratres suos dixit. *Magna dilectissimi aduersus demonem arma sunt, vita sincera & intemerata in Deum fides.* Et EPHANIVS in hæresi Ebionæorum scribit conatus Magorum, ut feminam quandam Christianam in amorem pellicerent, irritos fuisse, ob crucis signaculum ab ea factum, & insignem eius fidem. IOANN. NIDERVS in suo fornicario huiusmodi narrat exemplum. *Cum quidam maleficus inuitaret, ut quendam inimicum suum vita priuarem, aut in corpore lacerem grauius fulminis ictu, aut alio modo: vocavi ego magisterulum, id est, dæmonem: qui mihi respondit, quod neutrum facere posset. Habet, inquit, fidem bonam, & diligenter se signis crucis munit, idcirco non in corpore, sed in undecima parte fructuum suorum in campo, si libet, ei nocere possum.* Alia exempla habet THOMAS BOSIVS de Ecclesiæ Notis. Demum experientia didicimus fide Christiana Catholica in IUDIAM inuecta dæmonum præstigia, spectra, & oracula magna ex parte cessasse.

III. REMED. sit diuini nominis, Deiparæ virginis, aliorumque sanctorum inuocatio. Cuius exemplum habemus in libro S. Tobie. Huius enim filius iunior Tobias consilio angelico edoctus, dæmones, qui sue coniugis Saræ futura septem iam maritos occiderat, vim trium dierum oratione

oratione prorsus fregit & labefactavit. Nec similia defunt in veterum Patrum scriptis. Nam Greg. dicitur Theologus, oratione in laudem B. G. Naz. Cypriani edita prolixè narrat, quemadmodum S. Iustina Virgo & martyr ardentibus ad Deum Deiparamq; fufis precibus omnes Satanæ machinationes, quas Cyprianus Magus in eam fœdo eius amore excæcatus concitavit, profligavit. Quo facto, inquit Gregorius, ad amantem accedit tentator, victum se recessisse indicat, eamq; ob causam à Mago contemnitur. Quam rem acerbè ferens in eum ipsum immigrat. Quid hic faceret demens & arreptivus amator? Ad Virginis Deum, quemadmodum Saul ad Davidis citbaram confugit, & à malo Spiritu per fidem in Christum purgatur, amoremq; carnalem commutat in spiritualem, magicos libros igne absumit, à demonibus secedit, Deo adiungitur. 26. Sept. Quis tandem & martyrii coronam, cum B. Iustina adeptus est, eiusq; annua memoria Septembri mense ab Ecclesia recolitur. Fuisse autem hunc alium à B. CYPRIANO Carthaginensi Episcopo, & non eundem, ut existimavit Greg. in annotationibus Romani Martyrol. ostendit Illustr. Card. Baronius, & alii. Aliud exemplum de S. Antonio eremita commemorat Ioan. G. A S S I A N V S. Philosophi duo, inquit, despicentes B. Antonium velut imperitum, ac sine litteris virum, volentesq; eum saltim de cella sua magicis prestigiis, & circumventionem demonum perturbare, spiritus ei nequissimos immiserunt, ad impugnationem hanc morsu linoris adducti, eo quod maxima hominum turba ad eum velut famulum Dei quotidie convenirent. Cumque illo nunc quidem imprimente pectori suo frontiq; signaculum crucis, nunc vero orationi suppliciter incumbente, ne approximare quidem divissimi demones eidem prorsus auderent, atq; ad eos, qui illos direxerant absq; ulla reverterentur effectu: & alios illi in nequitiam vehementiores rursus immitterent, nihil tamen pravalement, eo profecerunt tales, tantaque eorum insidie magica arte quæsitæ, ut per hæc evidentissimè comprobarent magnam professioni Christianorum inesse virtutem. Addam exemplum recentius pro invocatione B. MARIE Horat. c. 33. Virginis, ex libro quarto hystoriæ Lauretanæ à nostro Horatio Turfellino conscriptæ. Qui cum de adolescente quodam perduto narrasset, quemadmodum chirographo suo Satanæ fidem obstrinxerit, si eius ope potiri posset congressu mulieris, quam deperibat ac tandem pœnitudine sceleris ductus Lauretum appulerit, ad omnem pœnam subeundam paratus si spes salutis foret, tandem subiicit. Itaque sacerdos hominem monet, ut per triduum inedia, ciliçto, stagrîs corpus afflicteret, B. Virginis ope implorans: se eodem triduo rem divinam pro ipsius incolunitate facturum. Triduo extracto, sacerdos optimè ratus est ante absolutionem chirographum à demone extorqueri, ne quid omnino iuris in illum haberet. monet ut augustissimum B. V. Lauretanæ sacellum ingressus precibus lacrymisq; Dei param eousque fatigaret, dum chirographum à diabolo extortum reciperet. Morem gerit ille, suæ salutis, securitatisq; avidus, haud dubia spe id se impetrare posse. Ergo prostrato ante Virginem corpore lacrymans obnixè eam precatur, ut re-

cepto nefario illo chirographo salutis suae consultum velit, geni miraculo eorum
voti efficitur. Versiculos illos ex animo iterabat. **MONSTRATE ESSE MA-
TREM, SYMAT PER TE PRECES, QVI PRO NOBIS NATVS,
TVLIT ESSE TVVS.** Talia precatus subito chirographum in manus suas de-
lapsum conspicit. Itaq; vix sibi met ex inopinato gaudio credens integrato fletu gratia
Virgini entius agit. Inde sacello egressus, letitia exultans ad sacerdotem accurrit,
receptum Desparae beneficio scriptum ostendit. Iderat tot tantisq; in Christum, cui
ipsum qui scripserat, diris & execrationibus refertum, vt facile apparet a
prietate humani generis hoste dictatum. Similia exempla habet CÆSARIS lib.
6. miracul c. 26. & 27. & Thomas Cantip. Apiar. lib. 2. c. 29.

Tob. 4. 6.

Aug. c. 22.

Chry. hom. 21.

Gal. 4.

IV. R E M E D . Da operam vt cum precibus coniungas innocen-
tiam vitæ, saltem à peccatis mortalibus, quæ homini gratiam Dei eri-
piunt, secundum consilium à seniore Tobia filio datum. Omnibus letus
vita tua in mente habeto Deum, & caue ne aliquando peccato consentias, & prætermittas
præcepta Domini Dei nostri. Antidotum est B. AVGVSTINI libro de ciuitate
Dei decimo. **VERA**, inquit, pietate homines Dei acream potestatem satan-
micam, contrariam quæ pietati, exorcizando eiciunt, non placando: omnes tentationes,
aduersitates quæ eius, orando vincunt non ipsam, sed suum Deum aduersus ipsam. Non
enim aliquem vincit, aut subiugat nisi societate peccati. Incius ergo nomine vincitur,
qui hominem assumptis, egit quæ sine peccato vt in ipso sacerdote ac sacrificio fieri re-
missio peccatorum, id est, per mediatorem Dei & hominum hominem Christum Iesum
per quem facta peccatorum purgatione reconciliamur Deo. Non enim nisi peccatis
homines separantur à Deo, quorum in hac vita non sit nostra virtus, sed diuina mis-
eratione purgatio: per indulgentiam illius, non per nostram potentiam. Et B. CHRYSO-
STOMUS ita loquitur ad populum Antiochenum. Quid tandem sunt omnia? Sa-
pe domum quis suam egressus hominem vidit monoculum, vel claudicantem, & omnia
tutus est. Hac est Pompa Satânica. Non enim hominis occursum malum facit esse diem
sed in peccatis viuere. Cum igitur domo exieris, id vnum solum custodi, ne occurrat tibi
peccatum: hoc enim est quod supplantat: præter hoc verò nec ipse diabolus nos qui
piam ledere poterit. Et in oratione Calendis habita. Cum, inquit, diabolus stu-
deat nostros in virtute labores frangere, & animi alacritatem extinguere, tum bono-
rum malas felicitates certis diebus ascribere nos docet, contra illud Apostoli. Die ob-
seruatis, & menses, & tempora & annos: metuo vobis, ne frustra in vobis labora-
rim. Nam qui sibi ipsi persuadet diem vel bonum vel malum esse, neque in malo die bo-
norum factorum, curam habebit, quasi propter diei necessitatem frustra laborando nihil
proficiet, neque contra in bono die quicquam faciet. quasi propter bonum diei successum
propria seordia nequaquam ledatur. Itaque resistere vos oportet, & certo statuere, ni-
hil malum esse, nisi peccatum solum, & nihil bonum, nisi virtutem solum, & propo-
tuum Dei cultum.

V. R E M E D . Ea imprimis peccata fuge & detestare, per quæ aditua
fit ad

fit ad Magicas artes discendas & maleficia. Inter quæ primum est secundum Doctores O T I U M . Otium enim, vt dici solet, est puluina diaboli. Vnde B. Hier. ad Rusticum monachum. *Aliquid operis facito, vt semper te diabolus inueniat occupatum.* & IOAN. CASSIANVS in institut. monasticis. *Hæc, inquit, apud Egyptum ab antiquis Patribus sancita est sententia, operantem monachum daemone vno pulsari, otiosum verò innumeris spiritibus deuastari.* Et B. BASILIVS in Hexameron. *Otium maleficis esse principium nemo ignorat.* Imò Spiritus sanctus apud Ecclesiasticum. *Multam, ait, malitiam docuit otiositas.* Exemplum habemus in filiis Israel qui propter otium in idololatriam, omnium superstitionum Magicarum matrem dilapsi sunt. *Sedit populus, inquit S. scriptura, manducare & bibere, & surrexerunt ludere* II. Vitium est. T R I S T I T I A nimia. vel D E S P E R A T I O . In *Prou. 25. 23. In Febr. apud Surium.* *morore enim animi, teste Salomone, deicitur spiritus.* Exemplum habes apud Metaphrastem ex Eutychemo Patriarcha nouæ Romæ, de Theophilo Oeconomo ita scribentem. *CVM Cæsar Iustinianus rerum potiretur, Theophilus quidam in oppido Cilicia Adana oconomus Ecclesia fuit, multis quidem ille gratus, & Episcopali munere, quod tamen constanter detrectauit, dignus existi matris. Quæ ab amulis inmerito accusatus, & de officio Oeconomi a deictus in eam animi impotentiam deuenit, vt ahortatori Mago Iudeo morem gerens Christum Dei filium, ac matrem eius Mariam data syngrapha turpissimè abnegaret, seque totum imperio Satana, qui se videndum obtulerat, traderet atque manciparet.* Hæc ille. Quamquam postea interuenit B. Virginis Mariæ, ad cuius opem confugit, syngrapham diabolicam recepit, & cum fama sanctitatis vitam conclusit. Huic tristitiæ vitio maximè obnoxie sunt mulieres, si quando in magnam aliquam calamitatem incidant, & absint, qui consilio eas iuuent. III. Vitium est, Consuetudo praua aduocandi daemone, vel se illi deuouendi. *Dilexit maledictionem, inquit Psaltes regius, & ueniet ei.* Exempla duo habes apud Cæsarium. Alterum in vita S. Engelberti Colonienfis Episcopi & martyris, quæ habet Surius, de quodam in Martyrem maledico libi infantiam imprecante, & mox furore correpto misereq; postero die consumpto. Alterum in lib. II. Miraculorū, de muliercula, cum se daemone addixisset, à daemone in aera sublata, & nusquā amplius apparente. IV. Vitium est Curiositas. Vnde monet Sap. *In pluribus operibus Dei non eris curiosus: plurima enim super sensum hominum ostensa sunt tibi. Multos enim supplantauit suspitio illorum, & in vanitate detinuit sensus illorum.* Huic vitio B. AUGUSTINVS in libris de ciuitate Dei imprimis tribuit desiderium Magicarum artium condiscendaum, nec in merito: quia B. Lucas in Actorum Apostolicorum historia, eos qui Magicos libros combusserant coram omnibus, disertè ait curiosi fuisse sectatos. V. VITIVM est S V P E R B I A . Ipse enim, inquit Iob, *est rex super vniuersos filias superbie, nempe diabolus.* V. est, LUXU-

H. ep. 4.
Cass. lib. 10. c. 27.

Bas. hom. 7.
Eccli. 31. 20.

Exo. 32. 6.
In Prou. 25. 23.
In Febr. apud
Surium.

Psal. 108. 15.

Sur. in Nou.

Eccli. 3. 22.

Aug. l. 10. c. 9. &
28. c. 19.
Act. 19. 10.

Ecclesi. 19. 2.
3. Reg. 11.
Tob 6. 7.
Marc. 16. 9.
1. Cor. 55.
Ibid. c. 39.
Iob. 40. 16.

Cypri. ad De-
metr.
1. Tim. 6. 9.

Act. 16. 16.

2. Ioan. 1. 9.

Aug. serm. 241.

I. D. lib. 1. c. 11. 12.
13.

P. lib. 1. mirac. c.
6.

Met. 1. 4. Aug.

Luxuria. *Vinum enim & mulieres*, ait Ecclesiasticus, *apostatare faciunt Sa-
pientes*. Ob hanc luxuriam Salomon idololatra factus, Afimodæus septem
Saræ sponfos trucidavit, septem dæmonia Mariam Magdalenam occu-
parunt, Apostolus incæstuosum Satanæ tradidit. Vnde B. Ildorus lib.
2. de summo bono. *Principaliter his duobus vitiis diabolus humano generi dona-
natur, id est, superbia mentis & luxuria carnis*. Vnde & Dominus in Iob loquitur ad
diabolo dicens. *Sub ymbra dormit in secreto calami in locis humentibus*. Per calaman
enim inanis, superbia, per loca verò humentia carnis demonstratur luxuria. Idem ha-
bet S. Greg. lib. 33. moral. c. 3. *Qua de causa nunquam auoditum est, Vir-
ginem aliquam castam fuisse sagam*. VII. est Auaritia. *Nam qui vultus
diuites fieri*, ait B. Paulus. *incidunt in tentationem, & laqueum diaboli, & desunt
multa inuicta & nociva, quæ mergunt hominem in interitum & perditionem*. Vnde
legimus in Actis Apostolicis summo in pretio habitam à Magis *pyrbonem*
habentem, quæ quæstum magnum præstabat Dominis suis diuinando. Et
confitentur sagæ, nihil maleficii se inferre posse hominibus liberalibus,
qui eleemozynas magnas egenis impertiunt. Antidota aduersus hæc
vitia habes titulis suis.

VI. REMED. Si in peccatum lethale lapsus fueris, confestim ad Pen-
nitentiæ vel Confessionis Sacramentalis præsidium refugias, ne aniam
præbeas maleficio. *Si enim*, teste B. Ioanne. *confiteamur peccata nostra, soluitur
& iustus, ut remittat nobis peccata nostra*. Hoc antidotum suis auditoribus
contra auguria, omnesq; magicas superstitiones præscripsit B. Avo. Quis
inquiens, *hucusque in istis diabolicis rebus captiuandum diabolo tradidit se, non con-
de penitentiam agat, & illa sacrilegia supradicta cum omni horrore fugiat, & conuen-
not, ut illi DEVS & indulgentiam dignetur dare, & ad æternam beatitudinem ob glo-
riam nominis sui faciat peruenire*. Ioannes Diaconus vitæ B. Gregori Magni
scriptor tria commemorat exempla eorum, qui à dæmone possessi,
mox ut peccatum B. Gregorio confessi sunt, pœna peccati liberati fuerunt,
ac eorum quidem vnum cum octies negasset, octies à dæmone renouata
vexatione tortū, nona demum vice, qua furtum factus, percepta abso-
lutione penitus fuisse redditum immunem. Petrus quoque Cluniacensis
Abbas, æqualis D. Bernhardi, cum narrasset horrendam monachi cuius-
dam vexationem, neque oratione, neque aquæ lustralis aspersione tolli-
potuisse, subiungit. *Sed ne miretur aliquis benedictæ aquæ aspersione dæmonem non
fugatum: agnoscat tabe interioris latente yngueta exterius adhibita nihil proficere posse*.
*Tabem autem voco lethale peccatum, quod quamdiu in interioribus quibuslibet la-
tuert, nullius exterius Sacramenti perceptio ei prodesse poterit*. Hortatus ergo
illum ad confessionem omnium peccatorum faciendâ Abbas, postquam
confessus, vexatio prorsus desit. Sic & S. Athanasia, Abbatisa, apud Me-
taphrastem, mulierem quandam eripuit à vexatione eiusdem dæmonis.
& Re

& Reginaldus in vita s. Dominici Confessionis beneficio quendam fratrem; quem dæmon pede apprehensum per templum raptabat, ab eo vindicauit. Theodor. de Apold. lib. 6. vitæ.

VII. REMED. est S. EUCHARISTIA, & incruentum MISSÆ sacrificium. *Vir Tribunianus*; ait B. AVG. in libris de Ciuitate Dei, *Hesperius qui apud nos est, habet in territorio Fussalensi fundum Zubedi appellatum, ubi cum afflictione animalium, & seruorum suorum, domum suam spirituum malignorum vim noxiam perpeti comperisset, rogauit nostros, me absente presbyteros, vt aliquis illorum eo pergeret, cuius orationibus cederent. Perrexit vnus, obtulit ibi sacrificium corporis Christi, orans quantum potuit, vt cessaret illa vexatio, DEO protinus miserante cessauit.* IOAN. CASSIA Aug. l. 22. c. 8.
NVS in Collationibus meminit cuiusdam à dæmone nocturnis illusionibus grauitè infestati, qui cum Seniorum consilio medicina salutari S. Eucharistiæ vsus fuisset, *ita omnis, inquit, diabolice tentationis scena detecta est, vt mox virtute Dominici corporis protegente, illa preterita illusionis consuetudo cessaret.* S. BERN. vt est in eius vita, personam quã Cass. coll. 21. c. 6.
dam imposita tantum Eucharistia in eius caput ab generis humani hoste liberauit. Mediolani quoque sacrificio Missæ coram energumena oblato, postquam pacem ministro in populum diffundendam dedisset, pax & salus integra mulieri restituta est. S. Macarius quoq; Guilh. lib. 2. c. 7.
apud Palladium in historia Lausiaca palam testatus est, cum mulierem quandam à maleficio liberasset, idcirco incantationem Magicam vim in illam habuisse, quod S. Eucharistiã fumere diebus multis omisisset.

VIII. REMED. Oleum infirmorum per Episcopum benedictum, quo ex diuina institutione vtimur in Extremæ vnctionis Sacramento, est enim ad corporis quoque sanitatem institutum. V. BEDA scribens in Lucam narrat monialem energumenam à dæmone grauitè vulneratam Sacerdotiale consilium dedisse. *Si oleum pro infirmis consecratum medicamento asperseris, sicq; me perunxeris, statim sanitati restituar.* Nam vidi quondam per Spiritum in quadam longius posita ciuitate, quam nunquam corporalibus oculis vidi, puellam quandam pari calamitate laborantem, taliter à sacerdote curatam. Fecit vt illa suggesserat, statimq; hucus remedium, quod ante respuerat, accipere consensit. Sic, apud Metaphrastem, Eucheria vxor Agapij veneficio attentata, cum ei roderentur Marc. c. 16.
intestina, à S. Parthenio oleo sanctorum sanata est. Sic eodem te Iac. 5. 14.
ste B. Auxentius Archimandrita morbis à dæmone illatis mederi Bed. in c. 2.
consuevit. Met. 7. Feb.
Id. 14. Feb.

IX. REMED. est Exorcismus Ecclesiasticus, à primis Ecclesiæ Catholicæ initijs ita probatus, & frequentatus, vt inde nomen obtinuerit

nuerit Ordo Ecclesiasticus Exorcistarum. Exorcismus autem non est, aliud quàm oratio & adiuratio ab Ecclesia approbata, qua nomine Christi imperamus dæmoni, vt ab homine recedat. Concludunt autem, non vt alia preces, *Per Christum Dominum nostrum. Sed, per eum, qui venturus est iudicare seculum per ignem.* Nihil enim dæmones æquè horrent, ac nominationem dici extremæ, quia ea detur-

Ex. ad Demet.

bandi sunt in Tartara. Vnde B. Cyprian. Demetrianum Christianorum hostem sic alloquitur. *O si audire eos (dæmones) velles & videre, quando à nobis adiurantur, & torquentur spiritualibus flagris, & verborum tormentis de obsessis corporibus eijciuntur, quando eiulantes & gementes voce humana & potestate diuina flagella & verbera sentientes, venturum iudicium consentunt.* Formulam exorcismi habet Sacerdotale Romanum. Cauere autem debet Exorcista, ne cum dæmone iocetur, & curiosa misceat colloquia. *Vidi, inquit Ioan. Niderius in Formicatio suo, in conuentu Coloniensi fratrem, verbis satis iocosum, sed in gratia expellendi dæmones valde famosum. Hic cum in terminis conuentus Coloniensis dæmonem in obsessio corpore arctaret, dæmon petiuit à fratre locum recedendi: quo gauisus frater ait ioco. In cloacam meam vadas. Exiit igitur dæmon, & nocte cum frater ventrem purgare vellet dæmon tam dicit eum torfit prope cloacam, vt vitam cum difficultate saluaret.* Sancta res est, dæmones eiicere, & ideo sanctè tractanda. Exemplum peruer-

E. Nider.

stum & illustre exorcismi habes apud Surium in vita B. Vrsimari Episcopi à Ratherio conscripta. *ad quem cum Monialis à dæmone obsessus adductus esset, ille non de sua, sed de Domini presumens virtute, accepto libro cepit legere exorcismum super caput illius. Dehinc benedictio oleo nares, & os eius liniuit, & protinus immundum ab ea spiritum fugauit. Liberata tamen puella paucis quidam, qui presentia diaboli seminatui fuerat, ab hac pectoribus vicinorum inerat. At vir Domini precepit sibi aquam cum sale deferri, quibus benedictis, iussit spargi per cuncta monasterij loca, & sic omnis paucis cum auctore suo Satana discessit.* Qui ritus & hodiè sunt in vsu. Illud verè sciendum est, vt rectè monet Tostatus, exorcismus non repellit omnes molestias, quas dæmones inferunt hominibus, sed eas tantum ad quas repellendas exorcismi ab Ecclesia ordinantur, cuiusmodi sunt illæ, quas inferunt corporibus, dum intra illa manent, vel exterius ea obsident.

Sur. 17 April.
Vixit ante annos 800.

c. in Sabbato de
cap. d. 4.

X. REMED. Aqua benedicta, eaq; duplex. Vna baptismalis, in vigilia Paschæ & Pentecostes consecrari solita, quæ iure Canonico est comprobata. Altera lustralis, singulis Dominicis, nominatim ad dæmonis fraudes auertendas, benedici solita, de qua exstat Alexandri L. Papæ epistola. Exempla de hac re sunt innumera. B. Epiphanius

phanus scribit in Panario, Iosephum quemdam, cum adhuc Iudæus Epiph. hær. 30.
esset, insanum hominem asperione aquæ benedictæ sanitati resti-
tuisse. Palladius testatur B. Macarium eremitam, foeminam quan- Pall. in Laus. c.
dam magicis præstigijs in equam transformatam, effusa in caput e-
ius sacra aqua, pristinae formæ reddidisse. B. Theodoretus quoque Th. 3. hist. c. 20.
in historia Ecclesiastica commemorat, Marcellum Episcopum, cum
Iouis Apameni sanum dirueret, cerneretq; dæmonis spectrum im-
pedire, ne materiam ligneam flammæ vis depalceretur, signaculo
crucis aquam benedixisse, ea flammam aspersisse, spectrumq; depu-
lisse. S. Eligius Nouiomensis Episcopus quinquaginta energume-
nos simul porrecta eis aqua benedicta liberavit, teste B. Audoueno, a- Aud. lib. 2. c. 20.
pud Surium. S. Anno item Archiepiscopus Coloniensis in Germa-
nia, S. Maclouius in Gallia, & S. Laurentius Dunelmensis in Britan-
nia, crebro dæmones hoc sacro rore fugauerunt, vt liquet ex eorum
vitis. Recentia huius seculi exempla tum in nostro, tum imprimis in
nouo orbe, prætermitto. Vt verò aquæ benedictio valet contra dæ-
monem, omniaq; maleficia, sic & benedictio candelarum, panis &
vini, olei, salis, cereorum, herbarum, palmarum, &c. *Omnis enim
creatura, teste Apostolo, sanctificatur per verbum Dei, & orationem.*

Sur. in vitis

XI. REMED. sunt Agni Dei, quos solemni ritu certis temporibus
benedicere solet summus Pontifex, de quorum effectibus exstat li-
ber Vincentij Bonardi, & carmen prolixum nostri P. Andreae Frusij
in Libello Sodalitatis B. Virg. Mariæ auctore P. Francisco Costero.
Exempla recentia efficaciarum eorum habes in 3. p. Disquis. Magica-
rum nostri P. Martini Delrio, qui copiosissimè omnia Remedia ha-
ctenus allata excussit.

XII. REMED. Reliquiæ sanctorum, vt merito dixerit Psalmista. Psal. 138. 17.
*Nimis honorificati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eo-
rum.* B. Greg. Turonicus altero libr. de gloria Martyrum scribit pue-
rum quendam ægrum, cum hariolo sanandus traditus fuisset, per in-
cantationes & ligaturas potius morti, quam vitæ mancipatum: a-
lium verò eadem lue laborantem pulueribus è S. Martini sepulchro Id. l. 1. c. 6.
sumptis sanitati restitutum. Idem libro priore refert Iustum ma-
gicis præstigijs infestatum, supposito capiti freno Constantini Ma-
gni, cui clauus Domini erat intextus, tertia nocte quieti pristinae re-
stitutum. Thomas Fazellus libro de rebus Siculis decimo narrat, Faz. c. 2.
quotannis ad D. Philippi Apostoli sepulchrum in Sicilia plurimos
energumenos liberari, ac anno quidem 1541. ducentas feminas ser-
uitute diabolica solutas. Quod idem hodie cernimus fieri in Belgio,
vt in Brabantia Gela, ad S. Dymphnae ossa, & Rothuaco Flandriae ad-

Reliquias D. Hermetis. Eandem virtutem RVPERTVS Tuitienfis
 Abbas attribuit S. Heriberti Coloniensis Archiepiscopi sepulchro.
 & Werdenses monachi libro 3. vitæ S. Lutgero Monasterienfi Episcopo,
 & Albinus Flaccus in eius vita S. Richario. Quare merito
 B. IOAN. DAMASCENVS libro de orthodoxa fide quarto, sanctorum
 reliquias vocauit *fontes salutiferos*, ex quibus plurima ad nos beneficia
 manent. *suauissimumq; vnguentum profluat*. Id tantum cauendum in huius
 Remedij vsu, ne superstitiose aliquæ carimonie admisceantur.
 Testata id fuit B. GLYCERIA martyr, ex cuius corporeis exuijs vnguentum
 suauissimum, & omnibus morbis saluberrimum fluere solebat.
 Quadam verò die cum Episcopus Perinthi inscienter argenteum
 vasculum emisisset, quod Magicis ministeriis impensum fuerat
 continuo desit sacri fluor vnguenti. Qua *renoua*, vt narrat NICEPHORVS
 CALLISTVS, *perculsus antistes ad preces confugit, diuinoque impulsus Spiritu vas nouum amouit, & antiquum reposuit, ac prius
 vnguentum, sicut prius, scaturire cepit. Quocirca rem diligentius inquirens, comperit vas illud nefandis rebus seruisse: quod simul atq; ad aures
 Imperatoris peruenit, habita questione tanticriminis reum, uti par erat, supplicio affici iussit.*
 XIII. REMED. Amuleta sacra collo appensa, vt *Symbolum Apostolicum. Initium Euangelij D. Ioannis. Psalmi alicuius particula. Effigies crucis
 Agni Dei, Reliquia sanctorum*, modò nihil falsi, aut vani misceatur, vt
 quod verba debeant esse conscripta in charta virgine, vel minio, vel
 si inusitatus effectus expectetur; vt quod non possit occidi in bello,
 qui talia gestet, vel quod effectus omnis tribuatur litteris, vel materia,
 & non virtuti diuinæ vel sancti. NICEPHORVS commemorat super peccatus
 B. BARNABÆ Apostoli in Cypro repertum Euangelium secundum Matthæum.
 S. CECILIA, semper Euangelium Christi gestabat in pectore, teste S. Thoma. GREG. Nyssenus ait S. Mactinam
 S. Basilij sororem semper è collo gestasse crucem, & anulum excavatum,
 in quo erat particula crucis Dominicæ. GREG. Turonicus testatur in lib. 1.
 de gloria Martyrum se parentèsq; suos in cruce auræ gestasse reliquias
 D. Virginis & S. Martini S. Damascenus scribit in vita Barlaam & Iosaphat
 anachoretas solitos secum gestare reliquias sanctorum. S. Thomas Aquinas
 quoque, vt est in eius vita, è collo gestauit reliquias S. Agnetis. Emmanuel
 Costa in commentario rerum Indicarum scribit Hormutij nostris temporibus
 daemone cuiusmodi amuletis scriptis ex energumena pulsum. AGNI DEI denique à summo Pontifice
 ideò præcipuè benedicuntur, vt è collo suspendantur.

XIV. REMED. Campanarum benedictarum pulsus. Experi-
 entia enim quotidiana docet, eum tam infestum & inimicum dæ-
 monibus esse, vt sæpe tempestates, vel ingruentes impediuntur, vel
 exorta auertantur, vt docet Synodus prouincialis Colonienſis cap. *P. Clun. c. 17.*
 24. & PETRVS Cluniacensis Abbas, libro primo miraculorum con-
 firmat exemplo; nam cum aliquando diabolus Abbatis specie as-
 sumpta monachum quendam Italicum regularis disciplinæ seueri-
 tatem fastidientem hortari cæpisset, vt septa monasterii transgrede-
 retur, mox atque campana signum datum est ad mensam, maximo
 impetu, fectus ille Abbas in proximas latrinas, vidente fratre, se de-
 merſit. Et ipse maleficæ fatentur, quando à dæmonibus ad conuen-
 tum Sagarum deferuntur, vel inde domum referuntur, si signum ali-
 quod campanæ audiatur, confessim dæmones ipsarum baiulos spur-
 cum onus in solum deiicere, & fuga trepidos dilabi. Recentiores de
 hac re historias ex actis iudicialiis depromptas, lege apud PETRVM
 Binsfeldium de Confessionibus Maleficarum, & alios. *Binsf. dub. 6. post concl. vlt.*
 Tribuenda autem est hæc vis & efficientia campanarum, non formæ, vel mate-
 riæ vel etiam sono earum, sed benedictioni vel consecrationi earum
 sic diuino iussu vel dispositione operanti. Vbi enim benedictæ non
 sunt, vti sæpè apud hæreticos, ibi nihil quoque efficiunt.

XV. REMED. Maleficos minis, vel vi & verberibus, mode-
 ratistamen, adigere vt signa maleficii, ipsumq; maleficium tollant.
 Quod remedium licitum videtur seruatis tribus conditionibus. 1.
 si certo cognoscatur auctor maleficii. Nam suspectos tantum ver-
 berare, aut alia afficere contumelia, nec fas nec iura sinunt. 2. si ni-
 hil superstitiosi in putetur adhibiturus. 3. dum non existimetur
 morbum in alium translaturus, quod fere semper facere consueue-
 runt, vt B. GREG. Turonicus in historia Francorum probat exem-
 plo. *Greg. T. cap. 36. hb. 6.*
 Videlicet ista diaboli liberalitas est, vt boni nihil vllis homini-
 bus præstet, nisi cum æquali vel maiori hominum damno. Quo spe-
 rat narratio B. GREG. Magni in libris Moralium de Virgine obse-
 sa, quæ cum opera Magorum ab vno dæmone fuisset liberata, in vni-
 us locum sex vel septem dæmonum millia successere. Huius reme-
 dii exempla vide apud Nicolaum Remigium libro 3. Dæmonol. c. 3.
 QVÆRES an liceat petere à malefico, vt maleficium maleficio tol-
 lat. Respondeo, non licere, siue paratus sit, siue imparatus ad tol-
 lendum, quia non licet consensum præbere in peccatum alterius.
 Liceret autem petere, si paratus esset tollere sine nouo maleficio, vt
 omnes fere Doctores tradunt. Hoc enim esset vti iure suo, & indu-
 cere Magum ad id, quod facere tenetur. Exemplum habemus in

Apud Sur. in
April.

vita S. Theodori Archimandritæ, qui Theodorum Magum ad po-
nitentiam adductum iussit primò omnia peccata sua confiteri. 2. li-
bros magicos in medium proferre. 3. maleficia in hominibus, bellis
& domibus infectis dissolvere. 4. non amplius ea exercere, sed peni-
tentiam agere. Quæres secundo, an liceat vnicuiq; maleficii signa
tollere? vt ollas, ligamina, plumas & similia, quæ ex pacto cum dæ-
mone initio magus adhibere solet, vt aliquis maleficio lædatur. Re-
spondeo licere, non solum in contemptum Magicæ superstitionis,
verumetiam ipe cessationis morbi vel mali inflicti, vt docent omnes
Scholæ Doctores, & Sacerdotale Romanum tradit esse quasi neces-
sarium. Exemplum habes in Malleo maleficarum Iacobi Sprengeri.
Quod autem B. Hilarion, teste B. Hieronymo in eius vita, nolent
signa maleficii perquiri, cum vi oratione dæmonem ex puella ener-
gumena eiiceret, id ideo factum est, quod oratione sola posset eum
exturbare. Deinde, ne videretur dæmoni credidisse affirmanti se, nisi
ablato signo posse ab obsessa recedere, quod erat falsum.

Sp. p. 2. q. 1. c. 1.

Amb. ep. 82.
March. 17.

A. serm. 67. de
temp.

XVI. REMED. sit. Castigatio corporis per ieiunia, discipulis
nas vel verbera, cilicia, humicubationes, & similia. Christus enim
ipse contra tentationes Dæmonis pugnaturus longo, inquit B. Am-
brosius, se armavit ieiunio, & aperte apud Matthæum docuit acro-
ra quædam dæmonia non superari, nisi ieiunio & oratione. Vide, ait
S. Augustinus, *quanta sit ieiuniorum virtus, vt id facere ieiunia videant,
quod Apostoli nequiverunt.* Vnde Athanasius in libro de virginitate. *Vi-
des quid faciat ieiunium? morbos sanat, distillationes exsiccat, dæmones fugat.*
Et infra. *Quisquis ab immundo spiritu vexatur, certum habere debet,
hoc pharmaco ieiunii statim spiritus malos afflictos abscedere, vni ieiunii nau-
tentes.* Et S. Greg. Nazianzenus explicans oratione de laudibus
B. Cypriani, quibus armis sancta quædam virgo diabolum, magicas-
que artes à se repulerit, *ieiunii, inquit, & humicubationis pharmacum ob-
secit.* Pro verberibus complura habes exempla. Primum est B. Greg.
Magni, de dæmone à S. Benedicto abacto. *Cum vir Dei, inquit, venisset
ad monasterium, & constituta hora expleta psalmodia sese fratres in orati-
onem dedissent, aspexit quod monachum qui in oratione manere non potuit,
quidam niger puerulus per vestimenti simbriam foras traheret, extra orato-
rium scilicet. Tunc Patri monasterii Pompeiano nomine. & Mauro Dei famu-
lo secretè dixit. Nunquid non aspicitis, quis est, qui istum monachum foras
trahit? Qui respondentes dixerunt. Non, quibus ait. Oremus, vt vos etiam
videatis, quem iste monachus sequitur. Cumq; per biduum esset oratum, Ma-
rus monachus vidit, Pompeianus verò eiusdem monasterii Pater videre non
potuit. Die igitur alia expleta oratione vir Dei oratorium egressus stantem*

foris monachum reperit, quem pro cecitate cordis sui virga percussit. Qui ex illo die nil per suasionis ulterius à nigro iam puerulo periculit, sed ad orationis studium immobilis permansit: sicq̄ antiquus hostis dominari non ausus est in eius cogitatione, ac si ipse percussus fuisset ex verberere. Alterum est apud Petrum Damianum in vita S. Dominici Loricati superiori non ab simile, nempe de monacho, qui sæpe vagabundus extra cellam vagabatur, quem dæmon non ante deseruit, quam crebrius acriter vapulasset. Nam septima tandem vice clara voce clamavit. *Ecce diabolus abiit, ecce nequissimus cordis mei habitator aufugit, meq̄, nexibus, quibus astringebat, effectis liberum reliquit.* Hoc modo, inquit Damianus, frater ille ad humilitatis custodiam rediit, & in cella iugiter perseuerans, de cetero irreprehensibiliter vixit. Tertium exemplum est Theodorici Abbatis de S. Hildegardæ Abbatis, B. Bernardi æquæua, prolixè descriptum: cuius hæc summa est. Nobilis famina septem annos à dæmone obsessa ab amicis adducta est ad cænobium Brunvilerense diocesis Coloniensis, vt ibi Dei & S. Nicolai patrocinio liberaretur. In tertium mensem frustra à Patribus sudatum in dæmone pellendo. Quia verò dæmon indicarat se vasculum suum non dimissurū nisi ope Schrompelgardis, ridens hac appellatione S. Hildegardem id temporis in diocesi Moguntina Bingæ à miraculis celebrem, Abbas per litteras humiliter rogauit eam, vt in re tam luctuosa succurrere dignetur. Illa viso diuino monita rescripsit dæmonem illum non posse nisi ieiuniis, flagellis, orationibus & elemosynis eiici. *Audite ergo, inquiens, non responsum hominis, sed ipsius qui viuunt. Eligite septem boni testimonii, & quos vite meritum probat sacerdotes. & ieiuniis, flagellis, orationibus, elemosynis, & Missarum celebrationibus præmissis, humili intentione & habitu sacerdot ali cum stolis ad patientem accedant, & eam circumstantes vnusquisque eorum virgam in manu teneat in signa virga, qua Moyses Aegyptum, mare rubrum, petramq̄, præcepto Dei percussit, vt sicut Deus ibi per virgam miracula ostendit, ita & hic pessimo hoste virgis eiecto seipsum glorificet, &c.* His litteris humiliter super energumenam recitatis, cum Lector, inquit, ad locum venisset, ubi in sine scriptum est. *Et ego indocta & paupercula femina, o blasphemæ & derisor spiritus, tibi præcipio, vt de ista homine exeas; idem nequam spiritus totus infremuit, ac tantò ululatu, tamq̄ horridos clamores emisit, vt omnes perterrefecerit. Et dum his fere per dimidiam horam bacchando insitisset, tandem vi Deo placuit, vis quod diu possederat reliquit.*

Th. lib. 3. c. 20.
apud Sax.

VIDE V. Amorsui. Curiositas. Deselatio. Illusiones spirituales. Impatentia in damno rerum temporalium. Luxuria. Maledictio. Superstitio. Tristitia. Voluptas carnis.

VESTI-